

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej
w Iwaniskach

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwaniskach jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 6 859 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pan Marek Staniek.

Ośrodek Pomocy Społecznej został powołany Uchwałą Nr IX-35/90 Gminnej Rady Narodowej w Iwaniskach z dnia 23 lutego 1990 r. w sprawie powołania Terenowego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach zwanego dalej Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a utworzony na mocy Zarządzenia Nr 2 Naczelnika Gminy z dnia 2 marca 1990 roku w sprawie utworzenia Terenowego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ośrodek posiada własny REGON 292648230 i NIP 863-15-74-341.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach jest Pani Maria Serwinowska.

Ośrodek działa w oparciu o:

Statut przyjęty Uchwałą Nr LII/279/2013 Rady Gminy Iwaniska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach.

Na dzień uchwalenia dokumentu publikatory aktów prawnych, w oparciu o które pracuje Ośrodek były właściwe, ale w trakcie dokonywania zmian w Statucie należy je uaktualnić.

Regulamin Organizacyjny stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 7/2016 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej Iwaniskach.

Uchwałą Nr XIX/167/07 Rady Gminy w Iwaniskach z dnia 28 grudnia 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Uchwałą Nr XLVI/336/2014 Rady Gminy Iwaniska z dnia 15 stycznia 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Uchwałą Nr XLVI/338/2014 Rady Gminy Iwaniska z dnia 15 stycznia 2014 w sprawie określenie zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim

programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Uchwałę Nr XLVI/337/2014 Rady Gminy Iwaniska z dnia 15 stycznia 2014 roku w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc gminy w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020.

Uchwałę Nr XXXIX/336/09 Rady Gminy Iwaniska z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2009 - 2019.

Upoważnienie Nr 1/2005 Wójta Gminy Iwaniska z dnia 1 marca 2005 r. dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy Iwaniska.

Zarządzenie Nr 110/07 Wójta Gminy w Iwaniskach z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie upoważnienia Zastępcy Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwaniskach Pani Wiesławy Czub do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Magdalena Pracon - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 374/2017 z dnia 12 maja 2017 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Annę Gromską.
2. Barbara Nowak - koordynator kontroli - Kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 373/2017 z dnia 12 maja 2017 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Annę Gromską.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Urzędu Gminy Iwaniska* pod poz. Nr 31.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 16 – 17 maja 2017 r.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwaniskach mieści się w budynku Urzędu Gminy, przy ul. Rynek 3, tel. 15 860 12 54. Warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej opisano w protokole oględzin, który stanowi załącznik nr 1 do protokołu. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że jednostka zajmuje 3 pomieszczenia wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. W jednym z pokoi pracuje 4 pracowników socjalnych.

W związku z tym należy uznać, że warunki lokalowe Ośrodka są niezadawalające, ponieważ nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest bezrobocie, ubóstwo i długotrwała lub ciężka choroba.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w przelewem na indywidualne konta klientów lub w kasie Urzędu Gminy w Iwaniskach.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Zał. Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Iwaniskach w obszarze pomocy społecznej na dzień kontroli zatrudnionych było na pełen etat 5 pracowników, tj.: kierownik i 4 pracowników socjalnych.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik posiada odpowiedni staż i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej ukończyła specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce, legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

- miernik: liczba mieszkańców gminy

liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $6\ 859/4 = 1\ 715$ osób

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 715 osób.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2016 roku 930 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS (Zał. Nr 3 pkt 23 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że w 2016 r. pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **45 osób**, w tym 32 to osoby samotne. Koszt udzielonej pomocy wyniósł **236 587 zł**. Za 45 osób Ośrodek odprowadzał składkę na ubezpieczenie zdrowotne. W roku 2017 do dnia kontroli Ośrodek wypłacił zasiłki stałe dla **43 osób** na kwotę **79 316 zł**.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

OPS-8122/46/2014 i zmiana wysokości świadczenia OPS-8122/46/2015; OPS-8122/2/2016; OPS-8122/29/2015; OPS-8122/8/2016; OPS-8122/1/2015; OPS-8122/7/2017; OPS-8122/3/2016; OPS-8122/24/2015; OPS-8122/4/1/2016; OPS-8122/29/2015.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W 5 sprawdzonych decyzjach ustawa – Kodeks postępowania administracyjnego przywołana była bez daty wydania oraz z niewłaściwym publikatorem. W podstawie prawnej decyzji w 4 przypadkach nie przytoczono upoważnienia Wójta dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

Decyzjom, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem wpisywano w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., ale nie informowano o tym osoby zainteresowanej w postanowieniu i w uzasadnieniu, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W postanowieniu decyzji wpisywano wysokość świadczenia i okres, na jaki zostało ono przyznane, sposób i termin wypłaty zasiłku oraz informowano osoby zainteresowane o objęciu składką zdrowotną.

Informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym powinna być przesłana stronie oddzielnym pismem.

W uzasadnieniu decyzji szczegółowo opisywano sytuację materialną osób i sposób wyliczenia kwot zasiłków stałych.

W październiku 2015 roku wszystkie zasiłki przeliczone zostały zgodnie z nowymi kryteriami dochodowymi wprowadzonymi rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 roku w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wydano klientom zmieniające decyzje administracyjne, przed wydaniem których przeprowadzono rodzinne wywiady środowiskowe oraz zebrano niezbędną dokumentację potwierdzającą sytuację materialną osób lub rodzin.

Decyzje o przyznaniu pomocy odbierane były osobiście przez osoby zainteresowane.

W decyzjach informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasilki okresowe

Z informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, że Ośrodek w 2016 roku pomocą okresową objął **212 osób**, a koszt udzielonej pomocy wyniósł **450 025 zł**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 188 osób i długotrwała choroba – 29. W roku bieżącym do dnia kontroli pomoc okresową otrzymały **152 osoby** na kwotę **251 307 zł**.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS-8211/143/1/2016; OPS-8211/116/2017; OPS-8211/13/2017; OPS-8211/119/2017;
OPS-8211/97/1/2016; OPS-8212/107/2017; OPS-8212/89/2017; OPS-8212/41/2017;
OPS-8212/28/2017; OPS-8212/42/1/2016; OPS-8212/16/2017.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się aktualne dochody z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z PUP, zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zaświadczenia z Urzędu Gminy o wielkości gospodarstwa rolnego lub jego braku.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych na pomoc okresową w 6 przypadkach odnotowano nieaktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego. Przywołano także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej - z właściwym publikatorem oraz upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach.

Decyzjom, których realizacja była przed ich uprawomocnieniem nadawano rygor natychmiastowej wykonalności wpisując w podstawie prawnej art. 108 k.p.a., ale nie informowano o tym fakcie osoby zainteresowanej w postanowieniu i w uzasadnieniu decyzji.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości udzielonej pomocy, powodzie jej przyznania i okresie na jaki pomoc została udzielona oraz podawano sposób i termin wypłaty zasiłku.

W uzasadnieniu decyzji szczegółowo opisywano sytuację materialną osób i sposób wyliczenia kwot zasiłków okresowych.

W skontrolowanych decyzjach informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w części gwarantowanej z budżetu państwa.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, że w roku 2016 pomoc w formie posiłków otrzymało **ogółem 241 osób**, w tym do 7 roku życia – 43, do ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej – 198 dzieci. W 2016 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku pieniężnego na zakup posiłku lub żywności **204 rodziny**. Koszt programu w 2016 roku wyniósł **175 000 zł**, w tym **środki własne – 70 000 zł i dotacja z budżetu państwa 105 000 zł**. W roku 2017 do dnia kontroli pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności udzielono 5 rodzinom. Natomiast posiłki opłacane są za 169 dzieci.

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Iwaniska:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów w 2016 r.	Liczba dożywianych uczniów w 2017 r.	Koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Publiczne Gimnazjum im. J. Piłsudskiego w Iwaniskach	60	52	do 20.06.16r. - 4,07 zł od 17.10.16r. - 3,72 zł	gorący posiłek
2.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach	55	37	do 20.06.16r. - 4,07 zł od 17.10.16r. - 3,72 zł	gorący posiłek
3.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach – Filia w Wygielzowie	26	20	do 20.06.16r. - 4,07 zł od 17.10.16r. - 3,72 zł	gorący posiłek

4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach – Filia w Ujeździe	34	25	do 20.06.16r. - 4,07 zł od 17.10.16r. - 3,72 zł	gorący posiłek
5.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Iwaniskach – Filia w Jastrzębskiej Woli	31	11	do 20.06.16r. - 4,07 zł od 17.10.16r. - 3,72 zł	gorący posiłek
6.	Zespół Szkół w Mydlowie	34	23	do 20.06.16r. - 4,07 zł od 17.10.16r. - 3,72 zł	gorący posiłek

Pozytywnym jest fakt, że w szkołach na terenie Gminy Iwaniska dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS-8125/5/2016pos; OPS-8125/2/p/2016; OPS-8125/17/2016pos; OPS-8125/14/2016pos;
OPS-8125/15/2016pos; OPS-8125/19/2016pos; OPS-8125/11/2016pos;
OPS-8125/13/2016pos; OPS-8125/4/2016pos; OPS-8125/24/2016pos;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posilku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS-8125/19/2016; OPS-8125/3/2017; OPS-8125/53/2016; OPS-8125/79/2016;
OPS-8125/75/2016; OPS-8125/92/2016; OPS-8125/30/2016; OPS-8125/95/2016;
OPS-8125/57/2016; OPS-8125/61/2016.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu przyznawana jest w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne przywołane zostały z aktualnymi publikatorami. W podstawie prawnej widniało również upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

Ponadto w podstawie prawnej decyzji informowano, że pomoc przyznana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania

„Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (t. j. M.P. z 2015 r. poz. 821). Uchwała ta była jednak przywołana z niewłaściwym publikatorem.

W podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek podawano prawidłowo art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku, ale w decyzjach na zasiłki celowe przytoczono art. 48 zamiast art. 39 – mówiącego o zasiłku celowym.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek określano kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc i liczbę dni w tygodniu, typ posiłku, kto jest realizatorem dożywiania oraz informację o cenie jednostkowej posiłku.

Skontrolowane decyzje administracyjne na posiłek wydane w 2016 r. przyznawały pomoc od października i listopada 2016 r. do czerwca 2017 r. Zdaniem zespołu kontrolującego posiłki powinny być przyznawane na dany rok budżetowy tj. od września do grudnia i od stycznia do czerwca danego roku.

W decyzjach przyznających posiłek oraz zasiłek celowy na zakup posiłku, których realizacja była przed terminem ich uprawomocnienia się, w podstawie prawnej przywoływano art. 108 k.p.a. ale nie informowano o tym fakcie klientów w postanowieniu i uzasadnieniu decyzji, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej OPS w Iwaniskach przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, które nie podlegają zwrotowi.

Kontrolowana jednostka, w roku 2016, jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika OPS udzieliła **43 osobom zasiłków celowych, w tym 8 osobom specjalnych zasiłków celowych**. W roku 2017 do dnia kontroli pomoc celową otrzymało **11 osób**, w tym specjalny zasiłek celowy – **3 osoby**.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

zasiłki celowe:

OPS-8212/3/2017; OPS-8212/21/2016; OPS-8212/32/2016; OPS-8212/18/2016;
OPS-8212/33/2016; OPS-8212/28/2016; OPS-8212/4/2016; OPS-8212/15/2016;
OPS-8212/2/2017; OPS-8212/35/2016;

specjalnych zasiłków celowych:

OPS-8212/13/2016; OPS-8212/8/2016; OPS-8212/6/2016; OPS-8212/1/1/2017;
OPS-8212/12/2016; OPS-8212/10/2017; OPS-8212/11/2016; OPS-8212/7/1/2016;
OPS-8212/26/2016; OPS-8212/22/2016.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny m.in. odcinki rent lub emerytur, karty informacyjne ze szpitala, faktury za zakup leków i oświadczenia klientów o dochodach.

W podstawie prawnej decyzji zarówno na zasiłki celowe, jak i na specjalne zasiłki celowe odnotowano nieprawidłowe publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego oraz dodatkowo w większości przypadków brak daty wydania k.p.a. Ponadto przy specjalnych zasiłkach celowych niewłaściwie przywołano art. 39 ustawy o pomocy społecznej, zamiast art. 41.

W podstawie prawnej w/w decyzji widnieje rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

W 2 decyzjach na zasiłki celowe oraz w 2 decyzjach na specjalne zasiłki celowe pomoc przyznano nie od miesiąca złożenia wniosku, ale od następnego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji przyznających specjalne zasiłki celowe w 3 przypadkach brak celu przyznania pomocy.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, że decyzjom, w których wypłata świadczenia realizowana była przed uprawomocnieniem się decyzji, nadawano rygor natychmiastowej wykonalności w podstawie prawnej przywołując art. 108 kodeksu postępowania administracyjnego, ale ani w sentencji ani w uzasadnieniu nie informowano klienta o tym fakcie, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwaniskach nie realizuje pomocy w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną,

zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Z informacji Kierownika OPS wynika, że do dnia kontroli nie wpłynął wniosek o objęcie tą formą pomocy. Opiekę nad osobami starszymi sprawują najbliżsi członkowie rodziny, często uprawnieni do pobierania specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna. Ponadto Gmina posiada Uchwałę Rady Gminy dotyczącą szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, a Ośrodek w budżecie na 2017 r. ma zabezpieczone środki finansowe na pokrycie ewentualnych wydatków w tym zakresie (Załącznik Nr 4 – Protokół z ustnego przyjęcia wyjaśnień w sprawie usług opiekuńczych).

W okresie objętym kontrolą Ośrodek nie realizował zadania związanego ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W roku 2016 do dnia kontroli Ośrodek opłacał za pobyt **18 osób**. Łączny koszt pobytu osób w domach pomocy społecznej w roku 2016 wyniósł **485 953 zł**. W roku 2017 w dniach kontroli w domach pomocy społecznej przebywało **16 osób**, za pobyt których opłaca gmina.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna dokumentowana jest w wywiadach środowiskowych. Praca socjalna polegała w szczególności na: pomocy w kompletowaniu dokumentów o przyznanie świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS, KRUS, załatwianiu spraw urzędowych podopiecznych, pomocy w uzyskaniu stopnia niepełnosprawności, pomocy w pisaniu pism, monitorowaniu osób kwalifikujących się do leczenia, monitorowaniu sytuacji osób starszych, samotnych w okresie zimy, monitorowaniu osób zagrożonych przemocą, współpracy z pielęgniarkami środowiskowymi dot. sytuacji zdrowotnej podopiecznych, współpracy z placówkami oświatowymi dot. sytuacji rodzinnej uczniów, monitorowaniu postępów

w nauce, współpracy z policją, sadami. Pracownicy socjalni prowadzą rejestr prowadzonej pracy socjalnej z klientami. Z rejestru wynika, że w roku 2016 pracę socjalną prowadzono ze 214 rodzinami i osobami.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. W ramach prowadzonej pracy socjalnej w kontrolowanym okresie nie zawarto żadnego kontraktu socjalnego. Według wyjaśnień Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej współpraca pracowników socjalnych z klientami pomocy społecznej układa się bardzo dobrze, wszystkie ustalenia pracowników socjalnych są pozytywnie przez rodziny realizowane – co jest wynikiem przede wszystkim długoletniego doświadczenia zawodowego pracowników i ich profesjonalnego podejścia do klientów (Załącznik Nr 5 – Protokół z przyjęcia ustnego wyjaśnienia dot. kontraktów socjalnych).

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się m.in. aktualne zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur lub informacje z tych instytucji o nie pobieraniu świadczeń, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, informacje o wysokości pobieranych zasiłków rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaświadczenia z UG o posiadaniu bądź nie gospodarstwa rolnego.

Warunki lokalowe kontrolowanego Ośrodka są trudne i klienci nie mają możliwości przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność. W jednym pokoju pracuje 4 pracowników socjalnych.

Na dzień uchwalenia Statutu publikatory aktów prawnych w oparciu, o które pracuje Ośrodek były właściwe, ale w trakcie dokonywania zmian należy je uaktualnić.

nie wnosi się zastrzeżeń do Regulaminu Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kierownik i pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i na jednego pracownika przypada 1 715 mieszkańców.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. W 5 sprawdzonych decyzjach ustawa – Kodeks postępowania administracyjnego przywołana była bez daty wydania oraz z niewłaściwym publikatorem. W podstawie prawnej decyzji w 4 przypadkach nie przytoczono upoważnienie Wójta dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych na pomoc okresową w 6 przypadkach odnotowano nieaktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego. Przywołano także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej - z właściwym publikatorem oraz upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach.

W podstawie prawnej decyzji z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” informowano, że pomoc przyznana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (t. j. M.P. z 2015 r. poz. 821). Uchwała ta była jednak przywołana z niewłaściwym publikatorem.

W podstawie prawnej decyzji zarówno na zasiłki celowe, jak i na specjalne zasiłki celowe odnotowano nieprawidłowe publikatory ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego oraz dodatkowo w większości przypadków brak daty wydania k.p.a.

Ponadto przy specjalnych zasiłkach celowych niewłaściwie przywołano art. 39 ustawy o pomocy społecznej, zamiast art. 41.

W podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek podawano prawidłowo art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku, ale w decyzjach na zasiłki celowe przytoczono art. 48 zamiast art. 39 – mówiącego o zasiłku celowym.

W decyzjach, w przypadku których wypłata środków następowała przed ich uprawomocnieniem w podstawie prawnej wpisywano art. 108 k.p.a., ale nie poinformowano klienta w sentencji i w uzasadnieniu, że decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności

z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 kodeksu postępowania administracyjnego.

W postanowieniu decyzji przyznających wszystkie formy pomocy podawano sposób i termin wypłaty świadczeń.

W postanowieniu decyzji na zasiłki stałe podawano, że świadczeniobiorca został objęty składką zdrowotną. Informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym powinna być przesłana stronie oddzielnym pismem.

W uzasadnieniu decyzji szczegółowo opisywano sytuację materialną rodziny oraz sposób wyliczenia wysokości przyznanej pomocy finansowej.

W 2 decyzjach na zasiłki celowe oraz w 2 decyzjach na specjalne zasiłki celowe pomoc przyznano nie od miesiąca złożenia wniosku, ale od następnego, co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji przyznających specjalne zasiłki celowe w 3 przypadkach brak celu przyznania pomocy.

Pozytywnym natomiast jest fakt, że wszystkie dzieci na terenie Gminy otrzymują gorący posiłek. Posiłek przyznawano na rok szkolny. Zdaniem zespołu kontrolującego pomoc ta powinna być przyznana na dany rok budżetowy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwaniskach nie realizuje pomocy w formie usług opiekuńczych. Z informacji Kierownika OPS wynika, że do dnia kontroli nie wpłynął wniosek o objęcie tą formą pomocy. Natomiast Gmina posiada Uchwałę Rady Gminy dotyczącą szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, a Ośrodek w budżecie na 2017 r. ma zabezpieczone środki finansowe na pokrycie ewentualnych wydatków w tym zakresie

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że OPS w kontrolowanym okresie nie zawarł żadnego kontraktu socjalnego. Według wyjaśnień Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wynika to z faktu, że współpraca pracowników socjalnych z klientami pomocy społecznej układa się bardzo dobrze, wszystkie ustalenia pracowników socjalnych są przez rodziny realizowane pozytywnie.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

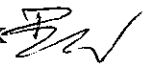
Załączniki do protokołu:

1. Protokół z przeprowadzonych oględzin dot. bazy lokalowej OPS.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
4. Protokół z przyjęcia ustnego wyjaśnienia dot. usług opiekuńczych.
5. Protokół z przyjęcia ustnego wyjaśnienia dot. kontraktów socjalnych.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracoń

2. Barbara Nowak

ŚWIĘTOKRZYSKI

URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
Kielce, dnia 12 czerwca 2017 r.
al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

Anna Gromska
Dyrektor
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Ze strony kontrolowanej:

Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Iwaniskach

Data i podpis

16.06.2017

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
w Iwaniskach, ul. Rynek 3
27-570 Iwaniska, tel. (015) 8601254
NIP 863-15-74-341
REGON 292648230